

Національний університет «Одеська юридична академія»

Робоча група з питань розвитку кримінального права
Комісії по правовій реформі при Президентові України

Робоча група з питань кримінального та кримінального процесуального права
Науково-консультативної ради при Голові Верховної ради України

Південний регіональний центр Національної академії правових наук України
Кафедра кримінального права НУ «ОЮА»

Одеський місцевий осередок ГО «Всеукраїнська асоціація кримінального права»

Завдання кримінального права в умовах надзвичайного стану

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції,

*присвяченої 25-річчю утворення
Національного університету
«Одеська юридична академія»*

**м. Одеса
9 грудня 2022 р.**

«Завдання кримінального права в умовах надзвичайного стану». Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 25-річчю утворення Національного університету «Одеська юридична академія». Одеса, 9 грудня 2022 року. Укладачі: Є.Л. Стрельцов, В.П. Кедик. Відп. редактор Є.Л. Стрельцов. Одеса: ПРЦ НАПрН України, НУ «ОЮА», 09.12.2022. – 214 с.

У збірнику представлені тези доповідей та повідомлень, які були оприлюднені на міжнародній науково-практичній конференції «Завдання кримінального права в умовах надзвичайного стану», присвяченій 25-річчю утворення Національного університету «Одеська юридична академія», яка відбулась 9 грудня 2022 року на базі Південного регіонального центру Національної академії правових наук України та кафедри кримінального права Національного університету «Одеська юридична академія». Збірник розрахований на науково-педагогічних працівників, докторантів та аспірантів, магістрантів та студентів, практичних працівників, всіх, кого цікавлять сучасні проблеми кримінального права.

Відповідальний за випуск:
д.ю.н., професор Є.Л. Стрельцов

Тези друкуються в авторській редакції. Відповідальність за зміст поданого матеріалу несуть автори.

<i>Агапова К.В.</i> ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ АГРЕСІЇ ТА АГРЕСИВНОЇ ПОВЕДІНКИ МОЛОДІЖНИХ УГРУПОВАНЬ.....	97
<i>Малишева М.В.</i> ЗАВДАННЯ СУЧАСНОГО КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА В УМОВАХ ПРОТИДІЇ ОКРЕМИМ КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ, ЯКІ ВЧИНЯЄ ДЕРЖАВА-АГРЕСОР НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ.....	99
<i>Мальцев М.В.</i> ПОРУШЕННЯ ПРАВИЛ БЕЗПЕКИ НА ВИРОБНИЦТВІ: ОКРЕМІ ПИТАННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ.....	102
<i>Морозюк Н.С.</i> ЗАПОБІГАННЯ ВІЙСЬКОВИМ НАСИЛЬНИЦЬКИМ КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ В УМОВАХ НАДЗВИЧАЙНОГО ТА ВОЄННОГО СТАНУ.....	105
<i>Нековаль Є.І.</i> ПОНЯТТЯ ПІДКУПУ В СКЛАДІ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТ. 160 КК УКРАЇНИ.....	108
<i>Поліщук Я.Р.</i> ГАЗЛАЙТІНГ ЯК РІЗНОВИД ПСИХОЛОГІЧНОГО НАСИЛЬСТВА.....	111
<i>Радковська І.С.</i> ТЕНДЕНЦІЇ ЩОДО КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ПРОТИ БЕЗПЕКИ РУХУ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТРАНСПОРТУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	114
<i>Сікан О.М.</i> ГЕНОЦИД, ВИКРАДЕННЯ ЧИ ДЕПОРТАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ ДІТЕЙ АГРЕСОРОМ: ОКРЕМІ РОЗДУМИ.....	118
<i>Таратинов Ю. М.</i> ДЕЯКІ ПРОЯВИ «БІЛОКОМІРЦЕВОЇ» ЗЛОЧИННОСТІ.....	121
<i>Яковенко А.В.</i> ДО ПРОБЛЕМИ ОДНОМАНІТНОСТІ («ОДНАКОВОСТІ») У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВІ.....	124
<i>Бобруль І.В.</i> ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА МАРОДЕРСТВО ТА ІНШІ ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ.....	126
<i>Боднар В.М.</i> ДЕРЖАВНА ЗРАДА ЧИ КОЛАБОРАЦІОНІЗМ?	128
<i>Бойміструк Т.П.</i> КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	131
<i>Боровик Ю.О.</i> КВАЛІФІКАЦІЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	135

Бобруль І.В.

*студент 2 курсу магістратури
факультету адвокатури та
антикорупційної діяльності
Національний університет
«Одеська юридична академія»*

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА МАРОДЕРСТВО ТА ІНШІ ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Повномасштабна війна країни-агресора РФ проти України, яка почалась 24 лютого 2022 року, спричинила зміни функціонування всього суспільного та державного механізму. Не оминули такі зміни й чинне законодавство та судочинство, зокрема, кримінальне.

Тема мародерства та інших кримінальних правопорушень проти власності під час дії правового режиму воєнного стану сьогодні як ніколи актуальна з огляду на те, що перед громадянами нашої держави під час війни постала проблема збереження свого майна.

Відомі випадки, коли мародери грабують майно жителів міст, які залишили місце проживання, рятуючись від обстрілів і бомбардувань. Злодії «працюють» у помешканнях громадян прямо під час обстрілу, у той час, коли власники майна перебувають у бомбосховищах.

Відтак, згідно із статтею 432 чинного кримінального закону нашої держави існують три головні критерії, котрі необхідно встановити, аби кваліфікувати кримінальне правопорушення як мародерство. Зокрема, такими критеріями є:

- конкретне місце вчинення кримінального правопорушення (його локалізації – це коли відбувається викрадення майна на конкретній ділянці, де ведуться активні бойові дії, на полі бою, або ж також у ділянці, котра перебуває під обстрілами та бомбардуванням військових формувань;
- викрадення будь-якого майна у осіб, котрі є пораненими або вбитими;
- суб'єкт кримінального правопорушення – такі протиправні дії має бути вчинене військовослужбовцем [4].

Без сукупності цих ознак не можна говорити про наявність складу мародерства в діях винуватого. Якщо незаконні дії особи були спрямовані на заволодіння речами з метою наживи і відбувалися без зазначених обставин, то такі дії не можуть бути розцінені як мародерство, їх необхідно кваліфікувати як загальнокримінальні правопорушення.

Також слід відмежовувати мародерство від інших кримінальних правопорушень проти власності, котрі вчиняються в умовах дії правового режиму воєнного стану. Так, різниця полягає в місці викрадення і в тому, яка особа постраждала від викрадення.

Якщо дії кваліфікуються як мародерство, то місце має бути полем бою, а особа, майно якої постраждало від таких дій, поранена або вбита. Дії, вчинені в містах, які не є окупованими або де не тривають активні бойові дії, залежно від форми вчинення слід кваліфікувати як «звичайну» крадіжку, грабіж, розбій [3].

В рамках даної теми, варто зазначити про те, що на початку березня 2022 року Верховною Радою України було ухвалено зміни, щодо посилення за таке кримінальне правопорушення як мародерство. Відповідно, якщо раніше санкція 432 статті Кримінального кодексу нашої держави передбачала покарання в розмірі 3-років позбавлення волі, то в умовах воєнного стану – від 5-ти до 10-років позбавлення волі [2].

Водночас законодавець доповнив склади кримінальних правопорушень, передбачених статтями 185 (крадіжка), 186 (грабіж), 187 (розбій), 189 (вимагання), 191 (привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем) КК України, кваліфікуючою ознакою – вчинення дій в умовах воєнного або надзвичайного стану [1].

Отож, підсумовуючи вищевикладене, варто зауважити про те, що посилення відповідальності за мародерство та інші кримінальні правопорушення, котрі вчиняються в умовах дії правового режиму воєнного стану є вимушена, проте необхідна міра, котру законодавець справедливо ввів у дію чинного кримінального законодавства нашої держави.

Список використаної літератури:

1. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 року. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 25-26, ст.131
2. Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за мародерство: Закон України № 2117-IX від 03.03.2022 року
3. Роз'яснення щодо відповідальності за мародерство та інші злочини, скоєні під час воєнного стану. Урядовий портал. 2022. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/rozyasnennya-shchodo-vidpovidalnosti-za-maroderstvo-ta-inshi-zlochiny-skoyeni-pid-chas-voyennogo-stanu#:~:text=В%20межах%20українського%20кримінального%20законодавства,від%203%20до%2010%20років>.
4. Не всі злочини проти власності, що вчиняються під час воєнного стану, є мародерством: суддя ВС. ЛігаЗакон. 2022. URL: https://jurliga.ligazakon.net/news/212343_ne-vs-zlochiny-proti-vlasnost-shcho-vchinyayutsya-pd-chas-vonnogo-stanu--maroderstvom-suddya-vs